

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/90/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6714204727
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Ďurian
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6714204727.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Dušana Ďuriana a sudkýň JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Renáty Deákovej, vo veci starostlivosti o maloletú N. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom vo F., N. č. XXX/X, zastúpenú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen, ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov matky M. I., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom v H., F. č. X, ktorej pobyt nie známy, a otca M. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom v S. R., č. XX, za účasti Q. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom vo F., N. č. XXX/X, starej matky maloletej, zastúpenej JUDr. Martinou Mészáros Bariakovou, advokátkou so sídlom vo Zvolene, Bystrický rad č. 453/77, o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č.k. 14P/13/2014-183 zo dňa 18.09.2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil otcovi povinnosť platiť maloletej zvýšené výživné v sume 170,- € mesačne s účinnosťou od 15.04.2014 vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám starej matky maloletej (prvý výrok), súčasne mu uložil povinnosť zaplatiť zameškané výživné od obdobia od 15.04.2014 do 30.09.2014 v sume 387,33 € a to v mesačných splátkach v sume 50,- € mesačne počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku so splatnosťou vždy do 15. dňa v mesiaci s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia (druhý výrok), v prevyšujúcej časti návrh zamietol (tretí výrok), vyslovil, že napadnutým rozsudkom došlo k zmene rozsudku Okresného súdu Bratislava I č.k. 1P/87/2011-194 zo dňa 07.12.2011 v časti výroku o vyživovacej povinnosti otca voči maloletej (štvrtý výrok) a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania (piaty výrok). Okresný súd rozhodoval o návrhu starej matky maloletej na zvýšenie výživného. Vykonaným dokazovaním mal okresný súd za preukázané, že výživné na maloletú bolo naposledy určené rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č.k. 1P/87/2011-194 zo dňa 07.12.2011, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 16.01.2012 a ktorým bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, otcovi bola uložená povinnosť platiť maloletej výživné v sume 100,- € mesačne a matke bola uložená povinnosť platiť maloletej výživné v sume 50,- € mesačne. V tomto čase bol otec maloletej živnostníkom, udával svoj príjem zo živnosti priemerne v sume 344,- € v čistom mesačne nakoľko podľa daňového priznania za rok 2010 dosiahol základ dane 4.129,- €, vyživovaciu povinnosť mal jedine k maloletej, mal výdavky na bývanie 46,- € mesačne, na stravu 200,- € mesačne, na telefón 60,- € mesačne. Maloletá v tom čase navštevovala prvý stupeň základnej školy (druhý ročník). Stará matka v tom čase poberala starobný dôchodok v sume 166,40 € mesačne a dávky v hmotnej núdzi v sume 56,57 € mesačne. Okresný súd uviedol, že od poslednej úpravy výšky výživného zo strany otca pre maloletú uplynuli takmer tri roky, keď maloletá je staršia, navštevuje druhý stupeň základnej školy, zvýšili sa jej výdavky v súvislosti s návštevou školy, v súvislosti s jej záujmami, mimoškolskou aktivitou, čo stará

matka dokladovala a preukázala; zvýšili sa vzhľadom na vek maloletej i výdavky na ošatenie, obuv, na stravu, na hygienu. Otec maloletej za rok 2013 napriek práceneschopnosti dosiahol príjmy zo živnosti v sume 40.894,28 €, výdavky 37.165,35 € a dosiahol čiastkový základ dane v sume 3.728,93 €, čo je pokles čiastkového základu dane oproti obdobiu, keď bolo súdom naposledy rozhodované o rozsahu jeho vyživovacej povinnosti voči maloletej, keď v tom čase mal čiastkový základ dane v sume 4.129,- €; vzhľadom k tomu, že ide o nepatrný pokles v príjmoch otca, ako i vzhľadom k tomu, že otec vo výdavkoch vykazuje aj neodôvodnené výdavky, keď otec vo výdavkoch za posledné daňové obdobie vykazuje aj taký výdavok, ako je výživné pre maloletú a vzhľadom k tomu, že nepochybne došlo k navýšeniu životných nákladov u maloletej, dospel okresný súd k záveru, že je dôvodné zvýšiť u otca maloletej výživné pre maloletú zo sumy 100,- € mesačne na sumu 170,- € mesačne. Okresný súd pripomenul, že plnenie vyživovacej povinnosti je jednou zo základných povinností rodiča maloletého dieťaťa; táto povinnosť nemôže byť ponechaná na starú matku maloletej, ktorej bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti, pretože rodičia neboli schopní zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletú; stará matka ako jediná z príbuzných prejavila záujem o zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, keď osobnú starostlivosť neboli schopní zabezpečiť rodičia, túto zabezpečuje riadne, o maloletú sa stará, maloletá v škole dosahuje výborné vyučovacie výsledky, je o ňu postarané po všetkých stránkach, čo je zásluhou starej matky; stará matka poberá len starobný dôchodok v sume 191,90 € mesačne, dávky v hmotnej núdzi v sume 36,60 € mesačne, náhradné výživné v sume 50,- € mesačne za matku, 100,- € mesačne výživné od otca maloletej, rodinné prídavky na maloletú v sume 23,52 € mesačne a opatrovateľské v sume 10,- €. Okresný súd poukázal na to, že i keď maloletá bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky, stará matka nemá zákonnú povinnosť vyživovať maloletú, zákonnú povinnosť vyživovať maloletú majú jej rodičia, pričom rozsah tejto vyživovacej povinnosti musí zodpovedať potrebám maloletej a schopnostiam povinného rodiča, keď okresný súd vzhľadom na príjmy otca za posledné daňové obdobie, ktoré vykazuje napriek tomu, že bol práceneschopný, dospel k záveru, že tieto odôvodňujú zvýšenie výživného pre maloletú. Okresný súd poukázal aj na to, že otec bol s maloletou v nedávnej minulosti na dovolenke v Egypte, v súčasnom období s maloletou plánoval dovolenku v Španielsku, keď tvrdenie, že mu finančne toto zabezpečil kamarát ničím nedoložil, podľa okresného súdu pokiaľ má otec finančné prostriedky na takéto nie nemalé výdavky, je v jeho schopnostiach zabezpečovať výživu maloletej v rozsahu, ako určil okresný súd. Okresný súd zdôraznil, že v súdnom konaní otec priznal, že v skutočnosti neplatí tvrdené výdavky spolu v sume 150,- € mesačne na sociálnom a zdravotnom poistení; tieto odvody neplatil ani pred nástupom na práceneschopnosť, pričom z týchto dôvodov mu nevznikol nárok na nemocenské; otec nebol uznaný za invalidného, v minulosti sa „zbavil“ majetku rodinného domu, ktorý vlastnil, lebo mal exekúcie, nedoplatky na sociálnom poistení, otec pracuje v oblasti stavebníctva, počas práceneschopnosti túto činnosť nevykonával sám, ale prostredníctvom subdodávateľov, teda aj keď má pokles miery schopnosti pracovať 35 %, vie si podľa záverov vykonaného dokazovania zabezpečiť príjmy v dostatočnom rozsahu, preto podľa okresného súdu táto skutočnosť nemá vplyv na posúdenie rozsahu jeho vyživovacej povinnosti voči maloletej. Okruh vyživovacích povinností sa otcovi od poslednej úpravy výživného nezmenil, stále má vyživovaciu povinnosť len k maloletej, vyživovaciu povinnosť nemožno prenášať na starú matku, pretože vyživovaciu povinnosť voči maloletej musia v dostatočnom rozsahu plniť rodičia. Preto okresný súd s poukazom na záujem maloletej zvýšil výživné na maloletú zo strany zo sumy 100,- € mesačne na sumu 170,- € mesačne a pokiaľ stará matka žiadala zvýšiť výživné až na sumu 300,- € mesačne, v prevyšujúcej časti okresný súd návrh starej matky ako nedôvodný zamietol. K zvýšeniu výživného pristúpil okresný súd s účinnosťou od 15.04.2014, t.j. dňom nasledujúcim po ukončení práceneschopnosti otca, keď návrh na zvýšenie výživného za predchádzajúce obdobie od podania návrhu tiež zamietol. Vzhľadom na zvýšenie výživného vznikol otcovi nedoplatok na výživnom za obdobie od 15.04.2014 do 30.09.2014 v sume 387,33 €, t.j. za 16 dní mesiaca apríl 2014 ($70 : 30 \times 16 = 37,33$ Eur) a za mesiace máj 2014 až september 2014 ($70 \times 5 = 350,-$ Eur), keď okresný súd na jeho zaplatenie povolil otcovi splátky v sume 50,- € mesačne splatné spolu s bežným výživným. Okresný súd súčasne vyslovil, že jeho rozhodnutím došlo k zmene rozsudku o poslednej úprave výživného zo strany otca na maloletú. Svoje rozhodnutie oprel okresný súd o ustanovenia § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“), § 62 ods. 2, § 62 ods. 4, § 62 ods. 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, § 78 ods. 3, § 45 ods. 1 prvá veta, § 45 ods. 7 a § 45 ods. 8 Zákona o rodine; o povolení splátok dlžného výživného rozhodol okresný súd podľa § 160 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“); o trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. s odôvodnením, že konanie v prejednávanej veci mohlo začať aj bez návrhu.

Proti rozsudku okresného súdu podal otec včas odvolanie zo dňa 16.10.2014 (č.l. 196 spisu). V odvolaní uviedol, že rozsudok okresného súdu považuje v celom rozsahu za nesprávny a určené výživné neúmerne jeho príjmom, pretože nie je schopný platiť mesačne sumu 170,- €. Uviedol, že v roku 2013 mal príjem v sume 3.728,- €, čo predstavuje jeho mesačný príjem v sume 310,- €; ďalej uviedol, že má výdavky na inkaso v sume 46,61 € mesačne, vodu v sume 11,83 € mesačne, exekúciu v sume 5,- € mesačne, výživné v sume 100,- € mesačne, odvody sociálne v sume 100,- € mesačne a odvody zdravotné v sume 50,- € mesačne, t.j. náklady spolu v sume 313,- € mesačne. Vzhľadom na jeho zdravotné postihnutie v rozsahu 35 % nie je schopný plnohodnotne pracovať a súčasne platiť 100,- € mesačne, poukázal aj na to, že na stravu mu prispieva matka, o ktorú sa stará.

Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu písomným podaním zo dňa 06.11.2014 (č.l. 201 spisu) navrhol napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na zmenu pomerov na strane maloletej od poslednej úpravy výživného a zvýšenie nákladov na zabezpečenie všetkých nevyhnutných potrieb spojených so školskou dochádzkou maloletej. Zdôraznil, že starostlivosť starej matky o maloletú je na veľmi dobrej úrovni. Poukázal na to, že otec nebol uznaný za invalidného dôchodcu a nebol mu priznaný ani invalidný dôchodok.

Stará matka vo vyjadrení k odvolaniu prostredníctvom svojej právnej zástupkyne písomným podaním zo dňa 12.11.2014 (č.l. 202-203 spisu) uviedla, že navrhuje napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Poukázala na podstatnú zmenu pomerov na strane maloletej od poslednej úpravy výživného ako aj na to, že otec si podal návrh na zníženie výživného, o ktorom okresný súd rozhodol tak, že tento návrh zamietol; rozhodnutie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 30.09.2014. Zdôraznila, že otec napriek práceneschopnosti pokračoval vo svojej samostatnej zárobkovej činnosti a to prostredníctvom subdodávateľov. Otec v odvolaní poukazuje na svoje výdavky v podobe odvodov do Sociálnej poisťovne a zdravotnej poisťovne, napriek tomu, že v priebehu konania priznal, že tieto odvody v skutočnosti neplatí a preto tieto finančné prostriedky má reálne k dispozícii. Ako ničím nepreukázané vyhodnotila aj tvrdenie otca o poklese jeho schopnosti vykonávať pracovnú činnosť v rozsahu 35 %, pretože túto skutočnosť otec žiadnym spôsobom nepreukázal, čo potvrdzuje aj fakt, že Sociálna poisťovňa otcovi nepriznala invalidný dôchodok. Tiež poukázala na skutočnosť, že z predloženého peňažného denníka otca za účtovné obdobie roka 2013 vyplývajú vysoké výdavky na pohonné hmoty, hoci otec uviedol, že nevlastní žiadne motorové vozidlo. V konaní riadne preukázala, že u maloletej došlo k zvýšeniu výdavkov v súvislosti najmä s prechodom na druhý stupeň základnej školy a tiež na mimoškolské aktivity. U otca na druhej strane nedošlo k poklesu jeho príjmu. Vyjadrila aj názor, že primárnu vyživovaciu povinnosť k maloletej majú rodičia a nie stará matka, na ktorú nemožno vyživovaciu povinnosť prenášať. Matka maloletej si svoju vyživovaciu povinnosť neplní, za čo už bola aj trestne stíhaná a v dôsledku čoho stará matka poberá náhradné výživné. Na základe uvedeného navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť.

Vyjadrenia kolízneho opatrovníka maloletej a starej matky k odvolaniu doručil okresný súd otcovi dňa 01.12.2014 prostredníctvom pošty (č.l. 203 spisu).

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 212 ods. 1, ods. 2 písm. a) O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolanie otca nie je dôvodné.

Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že okresný súd vykonal vo veci dostatočné dokazovanie a vyvodil z neho správne skutkové a právne závery. Odvolací súd nezistil dôvody na odlišné rozhodnutie vo veci a stotožňuje sa so záverom okresného súdu, že sú splnené podmienky na zvýšenie výživného na maloletú zo strany otca. Odvolacie námietky otca nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku okresného súdu, nakoľko ani v odvolacom konaní neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. V podrobnostiach preto odvolací súd odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

K zmene rozhodnutia o výživnom môže súd v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine pristúpiť len ak sa podstatne zmenia pomery oprávneného alebo povinného z vyživovacieho vzťahu, oproti pomerom, ktoré boli podkladom rozhodnutia o predchádzajúcej úprave výživného; súd teda v konaní porovnáva pomery účastníkov konania v čase poslednej úpravy výživného a v čase rozhodnutia súdu o návrhu na zvýšenie výživného. Zmenou pomerov sa rozumie výrazná a dlhší čas trvajúca (teda nie dočasná) zmena tých okolností, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom (napr. také zvýšenie zárobku, či iných príjmov, prípadne ostatného majetku, ktoré ovplyvní celkovú situáciu povinného rodiča alebo vyšší vek dieťaťa, prípadne rozšírenie alebo zúženie vyživovacích povinností povinného rodiča a podobne); pri posudzovaní, či došlo k zmene pomerov sa vždy musí prihliadnuť aj na vývoj životných nákladov. Pri rozhodovaní o výživnom v dôsledku zmeny pomerov sa v každom prípade použijú zásady, ktoré sú rozhodujúce pre určovanie príslušného druhu výživného.

Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov, keď pri určení konkrétneho rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na odôvodnené potreby oprávneného (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine) ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery obidvoch rodičov (§ 62 ods. 2 prvá veta Zákona o rodine). Schopnosti a možnosti rodičov súd zohľadňuje podľa všetkých relevantných hľadísk, najmä z hľadiska ich veku, zdravotného stavu, dosiahnutej kvalifikácie, možností ich uplatnenia a podobne; pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada aj na to, ktorý z rodičov sa o dieťa osobne stará a uspokojuje jeho potrebu bývania. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich primárnou povinnosťou a z tohto dôvodu má výživné prednosť pred inými výdavkami rodičov; pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča preto súd neberie do úvahy jeho výdavky, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Výživou dieťaťa sa rozumie uspokojovanie všetkých životných potrieb pre jeho všestranný telesný a duševný vývoj, teda nielen zabezpečovanie odôvodnených hmotných potrieb dieťaťa (napr. jedlo, oblečenie, obuv), ale aj potrieb, ktoré sú dôležité pre jeho výchovu a všestranný vývoj (napr. vzdelávanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby a podobne). Z týchto základných kritérií vychádzal pri rozhodovaní aj odvolací súd v prejednávanvej veci.

Odvolací súd sa zhoduje s okresným súdom, že v prejednávanvej veci boli splnené zákonné podmienky na zvýšenie výživného na maloletú zo strany otca. Maloletá pochádza zo vzťahu otca s matkou, vyživovacia povinnosť rodičov voči nej stále trvá, pretože navštevuje druhý stupeň základnej školy a vzhľadom na svoj vek nie je schopná sama sa živiť. Maloletá má pravidelný príjem len v podobe výživného od otca a náhradného výživného za matku. Maloletá je od roku 2011 v náhradnej osobnej starostlivosti starej matky. Otec doteraz určené výživné platí. Matka si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletej neplní a maloletej je vyplácané náhradné výživné. Príjmy a výdavky účastníkov konania riadne popísal okresný súd v napadnutom rozsudku. S ohľadom na odvolacie námietky otca odvolací súd uvádza, že pokiaľ v odvolaní poukázal na svoje výdavky na zdravotné poistenie a odvody do Sociálnej poisťovne spolu v sume 150,- € mesačne, z dokazovania pred okresným súdom vyplynul záver, že tieto výdavky otec v skutočnosti neplatí; súčasne pokiaľ v odvolaní otec poukázal na ďalší svoj výdavok v podobe výživného na maloletú v sume 100,- € mesačne, z dokazovania pred okresným súdom vyplynulo, že túto sumu otec účtuje v rámci výdavkov z podnikania, čím znižuje svoj základ dane. Pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku (§ 154 ods. 1 O.s.p.) a to aj pokiaľ ide o zistené pomery účastníkov konania. Pokiaľ otec poukázal na zníženie svojej schopnosti pracovať odvolací súd udáva, že táto skutočnosť z dokazovania nevyplývala a súčasne napriek práceneschopnosti je zrejmé, že otec pokračuje v podnikaní a dosahuje pravidelný príjem z podnikania v podstate ako v čase poslednej úpravy výživného. Odvolací súd poukazuje aj na skutočnosť, že plnenie vyživovacej povinnosti peňažnou formou vyplýva aj zo skutočnosti, že otec neprejavil záujem o osobnú starostlivosť o maloletú. Okresný súd správne zohľadnil zmenu pomerov na strane maloletej od poslednej úpravy výživného, ktorá spočíva vo zvýšení výdavkov na maloletú v súvislosti s jej vyšším vekom a hradením nákladov

na školské a mimoškolské aktivity. Aj podľa názoru odvolacieho súdu je v možnostiach a schopnostiach otca platiť maloletej okresný súdom zvýšené výživné. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil vrátane závislého výroku o zameškanom výživnom, o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti a súvisiaceho výroku o trovách konania, ktorý bol odôvodnený charakterom konania vo veci starostlivosti súdu o maloletých.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku ak konanie mohlo začať i bez návrhu. Keďže konanie v prejednávanej veci mohlo začať aj bez návrhu (§ 81 ods. 1 O.s.p.) odvolací súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.